

Memo zorgmakelaar

13 juli 2022

Voorstel inzet zorgmakelaar

Ondanks eerder advies aan de bestuurstafel concludeert de regio dat het faciliteren van de zorgmakelaarsfunctie gedurende een bepaalde periode ook in WBW een meerwaarde kan betekenen. Het zorgt voor het realiseren van een meer concrete aanpak voor de knelpunten in ons zorglandschap. En dient als tijdelijke oplossing om overzicht te krijgen en te houden van beschikbare zorg zodat zo snel mogelijk de beste passende zorg voor jeugd en ouders kan worden ingezet. In de tussentijd wordt gewerkt aan het oplossen van onze knelpunten.

Daarbij lopen we het risico dat de IGJ nog meer druk uit gaat oefenen om de zorgmakelaarsfunctie in te vullen of een vorm gaat opleggen die mogelijk niet passend gaat zijn bij ons zorgstelsel.

1. Achtergrond

Een deel van de jeugdigen in WBW krijgt niet snel genoeg de best passende zorg. Veelal gaat het hier om jeugdigen met complexe problematiek; jeugdigen die deze hulp het hardst nodig hebben. Ook onze regio kampt met wachtlijsten in de toegangen, bij GI's en zorgaanbieders. Hierdoor is het lastig om zo snel mogelijk best passende zorg in te zetten en is er onvoldoende overzicht op beschikbaarheid.

Voor jeugdzorgwerkers van de Gecertificeerde Instellingen (GI's) is het overzicht hebben over de mogelijkheden binnen het zorglandschap ingewikkeld:

- Grote tijdsdruk bij vaak onveilige gezinssituaties.
- De kennis binnen de organisatie is beperkt doordat zij werken in meerdere regio's.
- Personele tekorten en veel onervaren krachten.
- De wachtlijsten bij de aanbieders maken het overzicht over geschikte plaatsen nog lastiger.

Binnen WBW hebben de jeugdprofessionals en de jeugdzorgwerkers de taak zicht te hebben op het zorglandschap en kennis te hebben van de gangbare processen in de regio. De werkwijze binnen het stelsel van WBW is dat de jeugdzorgwerker terecht kan voor ondersteuning bij de jeugdprofessional. Bij hoog complexe casussen fungeren zij als 'tandem' om de meest passende zorg in te zetten. De invulling van deze taak verschilt per gemeente, omdat er nog onvoldoende uniformiteit is en de druk op de toegangen hoog. De diversiteit in aanpak, maakt het voor de jeugdzorgwerkers onoverzichtelijk. We zien namelijk gemeenten die alleen verwijzen met contactgegevens van aanbieders en we zien gemeenten die een nauwe samenwerking hebben met de jeugdzorgwerkers.

Doorbraakaanpak

De Brabantse jeugdhulpregio's zijn in juni 2021 onder verscherpt toezicht van de inspectie (IGJ) en de ministeries van J&V en VWS geplaatst vanwege onvoldoende resultaten in de doorbraakaanpak en het instellen van een instroomstop door de GI's. Eén van de items uit de doorbraakaanpak is de tijdige inzet van passende jeugdhulp.

De IGJ is in juni 2021 tot de conclusie gekomen dat het zorglandschap in Brabant en de werking binnen de verschillende regio's onoverzichtelijk is voor jeugdzorgwerkers. Jeugdigen en hun ouders zijn hier niet bij gebaat en professionals kunnen hun taak niet naar behoren uitvoeren. De IGJ adviseert de Brabantse regio's een zorgmakelaar in te zetten die met kennis van het zorglandschap en de regionale werkwijzen de jeugdzorgwerkers ondersteunt en dient als 'smeermiddel'.

Op basis van bovenstaande knelpunten hebben de Brabantse jeugdzorgregio's gezamenlijk een subsidieaanvraag gedaan bij de ministeries en toegekend gekregen. Het toegekende bedrag omvat € 167.000 voor de vijf jeugdhulpregio's. Op basis van de verdeelsleutel komt dit neer op een subsidiebedrag van €32.184,09 voor onze regio.

Ondanks het advies van IGJ en het bovenregionale besluit hebben we in het eerste kwartaal van 2022 besloten in te blijven zetten op de uniformiteit van de huidige werkwijze binnen de 9 gemeenten en nog geen gebruik te maken van deze middelen. Door dichtbij de uitgangspunten van het stelsel te blijven en vast te houden aan de afspraken werd aangenomen dat de GI's voldoende ondersteund zouden worden en zij zich de werkwijze eigen konden maken. In februari 2022 hebben de bestuurders op basis van ambtelijk advies aangegeven, op dat moment, geen meerwaarde te zien voor de implementatie van een makelaarsfunctie / zorgmakelaar en hebben zij bevestigd de huidige werkwijze te continueren.

Regionale expertise tafel

Sinds januari 2022 zijn we in WBW gestart met de regionale experttafel (RET) met een technisch voorzitter en een vertegenwoordiging van zorgaanbieders voor hoog complexe zorg. Bij de RET worden complexe casussen voorgelegd waarvoor geen passende zorg kan worden gevonden. De casussen worden ter bespreking voorgelegd via de opschaalroute GI's / doorbraakaanpak. In maart 2022 heeft er een evaluatie plaatsgevonden en is er geconcludeerd dat de praktijk (zowel vanuit de toegang als de GI's) meer ondersteuning behoeft dan aanvankelijk beleidsmatig werd ingeschat.

Uit deze evaluatie kwamen de volgende punten:

- Verschil in ondersteuning per gemeenten aan de jeugdzorgwerkers van de GI
- Onvoldoende zicht op best passende zorg
- Wachtlijsten
- Veel tijd kwijt aan het zoeken naar beschikbare plekken
- Systeemdiscussie
- Niet volgens van de juiste processtappen.
- Behoeft aan ondersteuning bij het zoeken naar best passende zorg als deze niet direct beschikbaar is
- Geen overzicht beschikbare plekken

Dit maakt dat de jeugdige(n) en hun gezinnen lang moet wachten op zorg. Er ontstaan met regelmaat systeemdiscussies, doordat processen en/of afspraken niet op de juiste manier gevolgd worden of anders geïmplementeerd zijn. Hiermee gaat veel tijd verloren. Met als risico dat jeugdige (n) en hun gezin in de knel komen met als risico dat problematiek versterkt en er zwaardere zorg nodig is.

Eind maart heeft er een wisseling van voorzitter van het RET plaatsgevonden. Op basis van de evaluatie heeft de huidige voorzitter een aangepaste opdracht meegekregen. In plaats van enkel technisch voorzitten van het RET wordt er nu ingezet op procesondersteuning / versnelling. Hierdoor verloopt het overleg beter en de jeugdprofessionals en jeugdzorgwerkers ervaren de ondersteuning als heel prettig. Voor de regio komt hierdoor ook beter zicht op de knelpunten die men in de uitvoering ervaart.

2. Inzet zorgmakelaar

De praktijk laat zien dat er op dit moment behoefte is aan een zorgmakelaarsfunctie die zicht heeft op het zorglandschap, overzicht heeft op beschikbare plekken, kennis heeft van de werking van het stelsel in WBW en verwijzers kan ondersteunen in het opvolgen van de juiste processen. Een zorgmakelaar is dus enerzijds het knooppunt tussen verwijzers en zorgaanbod en vervult een praktijkbehoefte. Anderzijds biedt een zorgmakelaar de mogelijkheid om in de uitvoering te sturen op het stelsel zoals het is bedoeld. Dit ten behoeve van de best passende zorg voor jeugdigen en hun ouders. Daarbij kan een zorgmakelaar de scherpste terugbrengen in het opvolgen van de processen. Deze functie fungeert als verbindende en coördinerende factor tussen de toegangen, zorgaanbieders en GI's.

Voorlopig zien we nog geen rust ontstaan in de arbeidsmarkt en is de verwachting dat de wisseling van personeel nog even stand zal houden. Door het faciliteren van een dergelijke makelaarsfunctie voor het inzetten van tijdige passende jeugdhulp worden de jeugdzorgwerkers en jeugdprofessionals ontlast en kunnen zo meer tijd besteden aan kinderen en hun gezinnen.

Voor de regio draagt de zorgmakelaar tevens bij aan het zicht krijgen op knelpunten die input geeft voor het aanscherpen van proces en beleid. Maar levert ook input voor de accountgesprekken met aanbieders, GI's, SPRING en review gesprekken met gemeenten. Ook voorkomen we hiermee dat er teveel casussen terecht komen bij het RET, waarbij de kern van de vraag niet de complexiteit van de problematiek is. Maar waar het volgen van de juiste stappen in het proces nodig is en behoefte is aan ondersteuning daarbij.

3. Combineren Zorgmakelaar en Regionaal contactpersoon jeugdhulp binnen het strafrechtelijk kader

Voorstel is om de functie Regionale contactpersoon jeugdhulp binnen het strafrechtelijk kader te combineren met de functie Zorgmakelaar.

De functie "Zorgmakelaar" vertoont grote overeenkomsten met deze functie welke we nu middels een pilot hebben ingevuld. Momenteel is deze functie belegd binnen SPRING. Met het vertrek van de contactpersoon bij Spring is een natuurlijk moment ontstaan om deze functie in te voegen bij functie van zorgmakelaar.

Regionale contactpersoon jeugdhulp in het strafrechtelijk kader

Binnen het jeugdstrafrecht kan door verschillende justitiepartners jeugdhulp ingezet worden. OM, Raad vd Kinderbescherming, Rechter of Jeugdreclassering hebben daartoe een eigen wettelijke bevoegdheid.

Daarbij ervaren deze partners te vaak problemen, omdat zij onvoldoende de weg weten binnen ons zorglandschap in WBW. Daardoor komt het te vaak voor dat de inzet van passende zorg vertraging oploopt. Daarom is De begin december 2020 gekozen voor een pilot waarbij een vaste regionale contactpersoon is aangewezen voor de afstemming in de adviesfase van de jeugdstrafrechtketen, waarbij het gaat om de inzet van jeugdhulp binnen ons zorglandschap.

De meerwaarde wordt gezien in de verbindende rol van de regionaal contactpersoon, de laagdrempelige benadering en de kennis over ons zorglandschap. Ook bij een laag aantal casussen kan de impact groot zijn als er geen bekendheid is over elkaars werkwijze. Bij deze arrangementen is 'first time right' bij uitstek van belang daar het gaat om hoog specialistische trajecten binnen een doelgroep waarbij resultaten over het algemeen moeizaam te behalen zijn.

Het ligt voor de hand om deze twee functies te gaan combineren in één functie / persoon. Hierdoor krijgt de regio sturing en zicht op de knelpunten bij het inzetten van jeugdhulp in het strafrechtelijk kader.

4. Tijdelijke functie

We gaan uit van een tijdelijke functie die afgebouwd kan worden naarmate we de knelpunten in ons zorglandschap kunnen oplossen.

De zorgmakelaar neemt de regie niet over, maar is ondersteunend aan en versterkt de verantwoordelijkheid van betrokken (keten)partners in de processen, taken en samenwerking.

De knelpunten in ons zorglandschap pakken we aan door:

- Versterken van de deskundigheidsbevordering op kennis van het stelsel en het zorglandschap bij de jeugdprofessionals en GI's. Gezamenlijke verantwoordelijkheid gemeenten, Spring en GI's.
- Inzet op afname van de druk op de toegang (o.a. gezamenlijke aanpak wachtlijsten).
- Het bevorderen van de ondersteuning van jeugdzorgwerkers (GI's) door de jeugdprofessionals.

zodat de processen, zicht op en kennis van het zorglandschap en de uitgangspunten van het stelsel duurzaam binnen deze organisaties geborgd worden.

Middels evaluaties zal het effect van bovenstaande punten gemonitord worden.

Voor de inhoudelijk opdracht van de zorgmakelaar zie bijlage 1 op p.5.

Voorstel:

- Tijdelijk aanstellen van een zorgmakelaar met ingang van 1 oktober tot 31 december 2023.
- De regio zet in op het aanpakken van de knelpunten zoals genoemd onder punt 4.
- De effecten worden gemonitord en in september 2023 vindt er een evaluatie plaats.
- Voor de evaluatie worden meetpunten opgesteld in hoeverre het mogelijk is dat verwijzers zonder zorgmakelaar verder kunnen.
- Combineren van regionaal contactpersoon jeugdhulp in het strafrechtelijk kader bij de functie van zorgmakelaar

Raming kosten

- De gereserveerde middelen (€ 4.500 in 2022) die gemoeid zijn bij de regionale contactpersoon jeugdhulp in strafrechtelijk kader. Deze taak wordt opgenomen in het takenpakket van de zorgmakelaar.
- We gaan uit van een functie voor 24 uur. Duur van 1 november 2022 tot 31 december 2023
De kosten bedragen € 66.259,- (56.793,- per jaar).

De subsidie zoals eerder benoemd van €32.184,09 is een eenmalige impuls. Uitgegaan wordt bij het verstrekken van deze subsidie dat deze wordt gebruikt voor het financieren van de door het Ministerie gewenste zorgmakelaar. Na de evaluatie wordt gekeken in hoeverre we de knelpunten in ons zorglandschap voldoende hebben kunnen oplossen waardoor de functie zorgmakelaar kan vervallen.

Besluit

De bestuurstafel wordt gevraagd:

- In te stemmen met inzet van een zorgmakelaar voor de periode van 1 oktober 2022 t/m 31 december 2023.

ZI2T

Bijlage 1:**Concept opdracht zorgmakelaar**

Het doel van de zorgmakelaar is sturing te bieden op de uitvoering van het stelsel zoals het is bedoeld ten behoeve van de best passende zorg voor jeugdigen en hun ouders. De zorgmakelaar is een knooppunt tussen verwijzers en zorgaanbod.

De zorgmakelaar kent het zorgaanbod binnen WBW, weet hoe het staat met wachttijden en heeft korte lijnen met de aanbieders. De zorgmakelaar kan specifieke informatie geven bij de hulpvraag die breder is dan de kennis van de verwijzer om sneller passende jeugdhulp in te kunnen zetten. De inzet van de zorgmakelaar vindt plaats daar waar de samenwerking stagneert en de ketenpartners er niet gezamenlijk uitkomen. Om te voorkomen dat jeugdwerkers en jeugdprofessionals achterover gaan leunen neemt de zorgmakelaar de regie niet over, maar is ondersteunend aan en versterkt de verantwoordelijkheid van betrokken (keten)partners in de processen, taken en samenwerking. De zorgmakelaar zoekt samen met de aanbieders naar een overzicht van beschikbare zorg. De zorgmakelaar werkt nauw samen met de voorzitter van het RET en is indien nodig ondersteunend bij de voorbereiding van de casuïstiek die wordt ingebracht in het RET.

De zorgmakelaar wordt gepositioneerd binnen ZI2T en deelt opgehaalde verbeterpunten voor proces en beleid.

Kerntaken:

- Wegwijs maken nieuwe medewerkers met de sociale kaart en hoe je hulp inzet;
- Kennis en uitleg over (de werking van) het stelsel;
- Adviseren van medewerkers bij combinaties van zorg;
- Adviseren van verwijzers in gesprekken met zorgaanbieders en vice versa;
- Adviseren bij niet gecontracteerde zorg;
- Ondersteunen plaatsingscoördinator van de GI's;
- Signaleren van knelpunten bij aanbieders;
- Overleggen met de gemeenten, met inkoop en met de backoffices;
- Overzicht in beschikbaarheid en wachtlijsten
- Kennis van jeugdhulp gerelateerd aan het jeugdstrafrecht;
- Nauwe samenwerking met de voorzitter van het RET;
- Kennis van de positie van de jeugdprofessional en de jeugdzorgwerker uit het gedwongen kader.
- Bieden van deskundigheidsbevordering aan de GI's met als doel dat de GI's dit op termijn weer zelf kunnen.